

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravništvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Načrt postave, ki vredi in pospešuje kmetijske in gozdarske koristi na Štajarskem.

(Dalje.)

„Deželni kmetijski svet“ (osrednji odbor) sestavlja se iz 23 udov in ti so: predsednik, dva namestnika njegova, po četrirje udje imenovani na 6 let iz ene strani po visoki vladi, iz druge pa po deželnem odboru in 12 udov voljenih tudi na 6 let v zboru odposlancev. Iz teh 12 udov izstopita vsako leto po dva in za nju izvoli potem zbor odposlancev druga. Dokler se ne napravi za to redna vrsta, odloči v prvih petih letih srečka tista, ki naj odstopita. Le-ti močje pa smejo biti voljeni na novo. Ravno tako mora se vršiti volitev v zboru odposlancev gledé na take, ki izstopijo za stalno, na čas, ker ga še preostaja za dobo šestih let. Dež. kmetijski svet posvetuje se skupno o rečéh, ki mu jih predloži „dež. kmetijski urad“ in shaja se na klic predsednikov vsaj vsako četrťletje. Na zahotevanje vlade mora pa se sklicati o vsacem času in v njem se lahko sklepa, ako se je poleg predsednika sešlo še vsaj 8 udov. Sedež tega sveta je v Gradci.

„Predsedništvo dež. kmetijskega sveta“ obstoji iz predsednika, ki ga imenuje dež. odbor a potrdi Nj. veličanstvo svitli cesar; iz prvega namestnika predsednikovega, ki ga imenuje visoka vlada in iz tačasnega poročevalca o dež. poljedelstvu pri dež. odboru ter je le-ta drugi namestnik predsednika. Upravna doba za predsednika in njegovega prvega namestnika določi se na šest let. Predsednik in ako on ne more, prvi njegov namestnik, oziroma drugi namestnik predseduje v dež. kmetijskem svétu pa tudi v zboru odposlancev na podlagi upravnega reda, ki ga sestavi dež. odbor v soglasji z vlado.

„Stalni prisvet“ obstoji iz šestih udov, imenovanih od dež. odbora izmed zbora odposlancev. Od le-teh vzame se po eden izmed udov od vlade in dež. odbora imenovanih odposlan-

cev in pa štirih udov, ki jih voli zbor odposlancev. Le-ta stalni prisvet zbira se pod predsedništvom in na klic poročevalca v kmetijskih rečéh pri dež. odboru v to, da presodi uredbe in rešitve, ki mu jih odkaže dež. odbor v deželnih kmetijskih zadevah.

„Deželni kmetijski urad“ (družbin urad) napravi dež. odbor in je, kakor drugi dež. uradi, sredstvo deželne uprave ter stoji kakor tako neposredno pod dež. odborom. Dolžnost njegova je izvrševati in opravljati vse posle, ki mu jih v to izroči dež. odbor, v dež. kmetijskih zadevah, zatem opravlja še tudi uradne posle dež. kmetijskega sveta in zbora odposlancev. Opravljanje teh poslov vredi dež. odbor v posebnem poduku. Predstojnik v dež. kmetijskem uradu je dež. uradnik in ima ime „ravnatelj“. Stroški za opravljanje dež. kmetijskih zadev v tem uradu in kmetijskih okrajnih komisij poravnajo se po vsotah, ki jih dovoli v to dežela, oziroma okraj.

Vsa mesta, ki jih nastavi le-ta postava, so častna, če se izvzamejo ona v dež. kmetijskem uradu. Udom, čijih stanovališče ni v Gradci, povrnejo se potni stroški in dovolí se jim še 5 gld. za vsak dan, ko je seja. Udje kmetijskih okrajnih komisij imajo pravico, da se jim odškoduje, kar izdajo pri svojem poslovanji, iz okrajnega premoženja. Način in koliko da bodi to odškodovanje, to določi okrajni odbor, kolikor more po vsotah, ki jih ima na razpolaganje iz okr. premoženja.

Ces. namestnik ali njegov zastopnik in dež. glavar imata pravico vdeležiti se posvetovanja v zboru odposlancev pa tudi posvetovanja v dež. kmetijskem svétu ter v njih vsaki čas govoriti. Ime „dež. kmetijski svét“ na mestu „drž. kulturni svét“ se je vzelo s premislíkom, za to, da se spravijo vse zadeve, ki se tičejo zemljiščnih stvari, kakor že koli, pod eno ime; pa tudi zato, da se ne zamenijo stvari, ki se ne dotičejo po nobeni strani kmetijstva, kakor stavbe železnice ali cest ter še tudi zato,

naj že ime pové, da se meri na to. naj se postavi čisto nov zavod, popolnem različen od dosedanjih dež. kulturnih svetov.

Da se hoče kmetijstvo in gozdarstvo po tem načrtu postaviti, kar največ moči, krepko pospeševati, to lahko vsakdo razvidi, saj dobi vsaka občina svojega zastopnika in že to jo lahko privabi in vzdrži v tem, da se vdeleži vsega, kar meri na pospeševanje gospodarstva. Da ne bode treba plačevati letnega doneska ali društvenine, to je bila že zdavna želja ljudstva. To pa kaže tudi to, da so se vdeleževali podukov, kedar se je tak dajal o kmetijskih rečéh, najbolj taki, ki niso bili udje kmetijske podružnice; ti so z velikim zanimanjem poslušali tako podučevanje, toda k družbi niso marali pristopiti, prav zavoljo društvenine, ki je je bilo plačati. Že samo to bode olajševalo delovanje okr. kmetijskih komisij, pa potlej tudi to, da bodo uradi okr. kmetijske komisije, bode jim v podporo in brez dvoma bodo imele hvaljivo moč, ne kakor doslej kmetijske podružnice, le na neko število udov, ampak na vse prebivalce v svojem okraji. Ker so okr. kmetijske komisije uradi in v tem, da jim dež. odbor imennje načelnika in namestnika, bode mogoče spraviti take može na čelo teh komisij, ki bodo za to sposobni pa tudi veljavni med ljudstvom ter bode s tem veliko upanja na to, da bode njih delovanje uspešno. Prav tako pa je gotovo, da bode njih delovanje krepkeje, vsled tega, ker se bodo imenovali, ne pa, kakor je bilo doslej v kmetijskih podružnicah, volili. Volitve niso zanesljive. (Konec prih.)

Trgatev v Slavonskih goricah l. 1891.

(Konec.)

Ali nikar ne misli, da je gazač eno vrečo dolgo „taptal“ in ožemaval! Nikakor ne, ker drugače bi ne bil mogel naproti „prešati“ toliko grozdja, kolikor mu ga je 13 beračev naberalo, in ga je voznik poleg štirih čabrašev v prvo kad vsipaval. Pa če tudi se grozdje nič ni prešalo, pričakoval je naš dragi prijatelj vendar 12 štrtinjakov te žlahtne kapljice, za katero mu je bilo po 12 gld. za veliko vedro ali pa 60 gld. za polovnjak že naprej zagotavljenih. Ker je grozdje letos tako sladko, napravil bo gospod rektor še par hektolitrov slovitega petelinovca. V ta namen izvzame se lepemu sodu zgornje ali prednje dno, potem se pa na spodnje dno naspè par prstov na debelo vinskih jagod, obranih z najlepšega črninskega grozdja. Na to se naloži tanek plast pelina (listja) ter še perja od nekaterih drugih dišečih zelišč. Zdaj pride nova lega lepih jagod od grozdja, na nje novi plast pelina. Tako se to zлага, dokler da ni sod tako daleč napolnjen, da se še da dobro zapreti. Sod se na to

položi v hladno klet ter se napolni z dobro starino. Tako se pusti ta zmes do božiča, ko se prvi, najboljši „pelinovec“ ocedi, a zmes v sodu se še enkrat z vinom zalije, da se napravi še drugi, če tudi slabši pelinovec. Poslednjič se vsa ta zmes, ako se ne motim, za žganje skuha ali kakor Hrvat pravi: „speče“.

Gotovo bi še rad vedel, kaj bodo počeli s „trpinami“ v veliki kad, ki doslej še niso veliko sile trpele. Gospod profesor dal bode nanje naliti do polovice toliko vode, kolikor bodo poprej mošta „naprešali“. Voda ostala bo osem dni na tropinah, potem se bo pa s temi namočenimi tropinami ravnalo ravno tako, kakor poprej z zdručkanim grozdem. Za to pikolo ali „vino z vodo“ plačuje se navadno polovica one cene, katero ima pristno vino. Ker pa še tudi zdaj tropine niso dale vsega sladkorja iz sebe, zato se spravijo še enkrat v kad, v katerej se na debelo pokladajo s svežo prstjo, da ne morejo izhlapiti. (To bi si naj tudi naši germani zapomnili, da bi si prihranili trud, sode s tropinami gnjesti!) Od letošnjega pridelka pričakuje se še polovnjak žganjice, ki se bo pozimi iz teh tropin izkuhala. Ker se liter te žganjice plačuje po 40 do 50 kr., rekli so mi magnificenca, kakor se rektorji visokih šol navadno nazivajo, da nebi imeli nobene škode, ako ne bi delali pikole, ker bi iz nenamočenih tropin dobili toliko več žganja. A ker je pikola dosti bolj zdrava pijača, kakor pa žganje, zato dajo iz tropin delati poprej še „Wasserwein“, kakor ga nemški viničarji laško pikolo nazivljejo, predno jih pustijo na žganjico žgati.

Drugo leto, ko bodo imeli novo prešo, rekli so, dali bodo pa vse grozdje „openkljati“, t. j. jagode ločiti od pecljnov ali penkelj, da jim med sladko vino ne pride iz pecljevja preveč čreslovine ali grenčice, ki tamošnjim vinskim kupcem neki hudo preseda. Iz tega poročila pa tudi slehern bralec lahko spozna, zakaj da so hrvaška, posebno pa slavonska vina tako sladka in tako močna. Jernej Voh.

Gospodarske stvari.

Zakaj škropitev zoper strupeno roso povsod ne pomaga?

Srce človeka boli, kadar se ozre po nek-daj slovečih vinskih goricah, ki so bile letos žali-bog z večine zopet rujave, ko lisičji rep! Kjer še ni trtna uš goricam krvi izpila, tam pa strupena rosa hudo gospodari, da je gorjé. In vendar se more strupene rose obraniti, kdor se je le hoče. Ako človek zboli, išče si zdravila; bolno živino zdravijo; še celo ranjeno drevesce vesten sadjar zamože in zaveže, da zaceli ter se ne posuši. Zakaj pa bi se bolna vinska trta ne zdravila? Mnogo priprostih ljudi pravi, da

je strupena rosa kazen božja, a kot take se človek ne more obraniti. Božja kazen je res, pa saj so tudi druge človeške bolezni božja kazni in vendar se boleniki ozdraviti želé. Nevednost je baje draga stvar na svetu, to sedaj čutijo najbolj tisti gospodarji, ki svojih vinogradov nočejo škropiti ter se izgovarjajo, da to nič ne pomaga, da te in une poškropljene gorice niso nič boljše od njihovih nepoškropljenih, da škropitev travi, trsu in vinu škoduje itd. Kdor tako pravi, pa noče škropiti, temu ni več pomagila. Se ve, da prepozna in površna škropitev nič ne pomaga. Kdor je pa dovolj rano, prav in dobro to delo opravil, ni se trudil brez uspeha. To posebno jasno spričujejo vinogradi vinorejske šole v Mariboru, potem nekatere dobro poškropljene gorice pod sv. Urbanom na Kozjaku in drugod. Strupena rosa (peronospora) so same male gljive (gobice), ki se ukoreninijo na listji, kakor mah na stari slamnati strehi. Gljive prejedó listne žilice, da se živilni sok ne more več pretakati po listji. Tudi človek bi ne mogel več delati, ako bi mu kdo krvne žilice na rokah prerezal. Bolj je mokro leto, bolj in poprej škoduje peronospora. Letos je bilo treba že pred cvetom škropiti; lani je zaradi suše bilo čas še po cvetu. Kdor tega opravila prav ne ume ali ga zanikarnim viničarjem prepusti, ta ima navadno delo in stroške zastonj. V obče so ravno viničarji največji neprijatelji škropitve, ker se bojé za travo; toda vinograd naj ostane vinograd, ne pa travnik! Tudi prav pripraviti škropilne tvarine ne znajo vsi. Jeden vzame preveč bakrenega vitriola, apna ali vode, drugi zopet premalo. Marsikdo škropi raji z azurinom, ki je pa slabiji od bakrenega vitriola ter se da tudi ponarediti. Azurin pač mnogo kramarjev in trgovcev zato bolj priporoča, ker ima pri njem več dobička. Velika napaka pri obdelovanji naših vinogradov je pozna vez. Viničarji se z delom že od pamtiveka ravna po nekaterih godovih. Do Jurjevega mora biti vinograd prvokrat okopan, do Jakobovega povezan itd. ne gledé na to, ali je bila rana ali pozna spomlad. Tako ravnanje je nespametno. Bolj je rana spomlad, tembolj rano morajo biti vinogradi okopani in povezani. Ob tleh, koder je vlažno, se strupena rosa najprej prikaže. Te vlage so povezane rozge izognejo. Pa še iz družega vzroka je rana vez vsega priporočila vredna. Solnce ima namreč tudi na vinsko trto tako moč, da se mladice in grozdiče po njem obrača. Ako je to na nepovezani trti že precej odraslo in svoje solnčne lege privajeno, potem se nove lege po vezitvi le prav težko privadi, a mlado grozdje kaj rado ovne in se osiplje. Pozna, površna škropitev, v nepravem razmerji pomešana škropilna tvarina in pa pozna vez so najbolj krive slabih uspehov. Potem boljše so gorice obdelane,

manje jim dene strupena rosa. Kjer so vinogradi vsled te bolezni v poslednjih štirih letih (1887—1891) tako zelo oslabei, da so bolj kozji paši podobni, kakor čemu družemu, tam škropitev sama ne more čudežev delati; saj tudi slabotnega človeka bolezen bolj prevzame, kakor krepkega. Marsikateri vinšček se izgovarja, da nima časa škropiti; a tukaj čestokrat ne pomisli, da bi si s škropitvijo znabiti desetkrat toliko pridelal, kakor v tem času pri kakšnem drugem opravilu, ki se da vrh tega še odložiti. Kdor tedaj sploh noče škropiti, ta le sebi na škodo kljubuje. Pomagaj si sam in pomagal ti bo tudi Bog!

—pt—

Sejmovi. Dne 15. novembra na Vranskem in v Gomilici. Dne 16. novembra v Poličanah, v Središči in v Radgoni. Dne 17. novembra pri sv. Juriji v slov. gor., v Podsredi, na Ljubnem, v Rušah, na Gornji Polskavi in v Slov. Gradci.

Dopisi.

Iz Maribora. (Cecilijino društvo.) Pevski zbor tega društva, ki šteje nad 60 pevk in pevcev, je na vseh svetnikov v naši stolnici pri pontifikalni maši zopet javno nastopil s svojimi muzikaličnimi umetvori. Pel je Wittovo „Missa in hon. s. Luciae“, Aiblingerjev „Jubilata Deo“, moteto „Deus ego amo“, „responzorije, introitus, graduale, ofertorij in komunijo koralno“. Kompozicijo Wittovo presojali so vže strokovnjaki in jo všteli med najsijajniše in najkrasnejše kompozicije. Aiblingerjev „Jubilata“ kaj lepo in živo izraža in predočuje veselje nebeških trum, ki stopajo, zmagovalne pesmi prepeljuje, pred obličje Najvišjega. Vse to pa je zbor tako lepo izraževal, da se nam je zdelo, kakor bi hotel sam posnemati one nebeške glasove. Predavanje pri petju nam je po vsem prav ugajalo. Čisto izgovarjanje besedi, točna intonacija, Cecilijanski pianissimo, primeren crescendo in drecrescendo, mogočen forte, natanko upazovanje oddihljejev, vzdrževanje končnih not, enakomerno prenehanje, petju primerno, gibčno spremljanje na orgljah, vse to priča, da je zbor že dobro izurjen, da mu bode prihodnje leto lahko stopiti v občnem zboru, kojega se bodo gotovo radi vdeležili prijatelji cerkvene glasbe tudi iz dežele, v javnost in pobijati s pesmijo predsodke, koje še nekateri imajo do pravega cerkvenega petja. — Kako pa sodi tukaj občinstvo o cerkvenem petji? Res je, da se nahajajo še med sicer olikanimi krogi osebe, kojim se kovca po egiptovskih loncih, vendar resnica je, koje ne more nikdo ovreči, da odkar se je začela prerosnova pri petji, se prostori v stolnici po praznikih vedno bolj polnijo, osebe, kojih ni bilo po več let k slovesni službi božji, zdaj z ve-

seljem dohajajo. Tudi med pevci je navdušenje veliko, tem bolj, ker smejo ponosni biti na svojega za liturgično petje tolikanj vnetega društvenega pevovodja, ki pri preobilnem poslu v šoli in drugod zadnji trenotek prostega časa žrtvuje za blago idejo, koju je on sprožil. Daj Bog, da navdušenje za dobro stvar ne bi sčasoma, kakor se to žalibog pri večih kat. družtvih opazuje, vsahnilo. Da pa delo ne bo polovičarsko, treba bo z reformo dalje prodirati in želeti je, da bi pravo petje v stolnici se razlegalo ne le pri pontifikalnih mešah, ampak vsako nedeljo, vsak dan. Vsakemu društvu, tako tudi temu treba pa je tudi materjelne pomoči, in od kod naj pričakuje kat. društvo pomoči, ako ne od čast. duhovščine? Zato prosimo č. gospode, ki so vže udje tega društva, naj blagovolijo še naprej ga podpirati, druge pa vabimo, naj mu pristopijo kot podpirajoči udi z 2 fl. letnine, da bo zamoglo v naši škofiji na novo vsajeno zrno obroditi lep sad v čast božjo in varuhinje našega društva sv. Cecilije. — Denarni znežki naj se blagovoljno pošiljajo predsedništvu društva v stolni farovž, ali društvenemu denarničarju, kapelanu g Čížeku v Magdalensko predmestje.

Iz Braslovč. (S l o v o.) Uni teden ločil se je od nas, po večletnem blagonosnem delovanji, visoko čislan Jakob Škoflek, nadučitelj Braslovški. Blagi gospod ostane nam vsem, posebno pa svojim učencem nepozabljiv, kajti bil je mož poštenjak, mož jako redke nadarjenosti, mož vrlega vzglednega značaja, od vseh brez izjeme ljubljén in spoštovan. Učenci njegovi ljubili so njega kot očeta; mi drugi pa kot pravega, ne hinavskega, ampak odkritosrčnega prijatelja, moža narodnega in krščanskega duha. Nepozabljivi gospod upeljal je pri nas pevsko društvo, izurjeval je naše mladeniče lepega poštenega slovenskega petja. S tem blažil je mlada srca, razširjeval omiko, in kot svitla luč na svečniku svetil je on v celi občini v blagor našega ljudstva. Ni se toraj čuditi, da je prosilo, ko se je slišalo, da bi menil biti blagi gospod prestavljen, vse ljudstvo, ves krajni šolski svet, celi občinski zastop na dotičnem mestu pismeno, naj še sme ostati naš obče ljubljéni gospod nadučitelj pri nas, a bilo je zaman, prošnja od več, kakor 2000 občinljanov vrgla se je pod klop, in gospod nadučitelj moral je oditi. In zakaj? Ker je bil srčno ljubljén od ljudstva in je on zopet vse kot oče ljubil! Blagi gospod je odšel; otroci jokajo za svojim nadučiteljem, ljudstvo pa je nejevoljno, ker je zgubilo duhovitega prijatelja in svetovalca. Gospoda nadučitelja Jak. Škofleka ne bomo pozabili nikdar. On ni si postavil spominka iz kamena ali brona, postavil si je prelepi spominek v naših sreih. On je odtrgan od nas; rečem odtrgan, ker rad ni šel, in mi njega nismo hoteli odpustiti; ločijo nas hribi

in doline, ali ljubezen, ta pa se ne da raztrgati: ona veže nas še vedno skupaj in bode ostala v spominu od roda do roda. Sovražnikom gospoda nadučitelja pa, kateri so krivi, da je blagi izvrstni učitelj prestavljen, zakličemo v spomin pregovor: kdor drugim jamo koplje, sam vanjo pade.

J. K. Savinjski.

Od sv. Jošta na Kozjaku. (Odgovor.)

Dopisnik iz naše gorate župnije se v vašem čislannem listu hvali, da se je postavila mežnarija, gostilnica in faranom zavetje in prišteva k tej dobrodelni napravi neko dobrotnico, ali tega pa neče povedati, kdo je bil kriv, da se je prejšnja enaka okrepečalnica faranom odvzela. Uboge reve niso nad dve leti na mrzlem vetru vživali nobenega zavetja. Všolane občine, vsled nesrečne kupčije silno poškodovane, so se morale gotovo po pravični poti stare kočé in nad sedem orolov nič vrednega zemljiča za šolo po svoji dolžnosti iz usmiljenja do davkoplaičilcev braniti. Od strani občine se je vedno priporočalo faranom, naj se kočé in gostilnica nazaj proda in postavi posebej nova lesena učilnica, ali za 15 do 25 otroki za tridnevno učenje v tjednu še je ni potreba, ter je v prej navedeni sobi dosti prostora. Torej ne zavoljo potrebe kake učilnice, pač pa iz poželjivosti posestva in gostilnice hotel je dopisnik to edino kočuro za šolo in gostilnico rabiti. Ker je pa oboje skupaj seveda le veljalo do prve pritožbe blizo dve leti, potem se je pa morala kréma šoli umakniti. Farani torej niso potrebovali dobrotnice za stavljenje nove bajte; tisti bi bili s prvo zadovoljni, saj so jo pomagali bivšemu posestniku in krčmarju tako tudi ob svojem času staviti. — Pristavek uredništva: Po naših mislih v tej reči ni več treba besedi; kar je, to je in ne bode več drugače.

Iz Središča. (Naše razmere.) Pri nas se je vsako leto v začetku novembra pričelo tudi šolsko leto, ali letos se to ni moglo zgoditi, ker je še novo šolsko poslopje, komaj do konca oktobra dodelano, premalo suho, a starega pa čéjo nekateri gospodje, da se predela v učiteljska stanovanja. Ne vemo pa, če gre to brez vsakega dovoljenja občin. in nasproti okrajnega šolskega sveta sklepom. Ali se bojé ti gospodje, da bi še otroci preblizo cerkve prišli in se preveč katoliškega duha navzeli? Ljudstvo pa nikakor ni zadovoljno, da se trga šola od cerkve, kaj bo pač pri otrokih z obiskovanjem cerkve? Oddaljeni posestniki že tako ne morejo lahko svojih otrok o pravem času v šolo poslati, posebno ne v slabem vremenu, da ne zamudijo, kaj pa hočejo sedaj, ko še je skoraj četrt ure oddaljena od cerkve? Sedaj namreč bodo otroci morali iz zgornjega dela fare, ki ga je seveda več, mimo cerkve iti v šolo skoraj četrt ure, potem pa nazaj v cerkvo in sopen v šolo, kaj ne, to je po novi šégi? Sicer pa pravi nek sivi

mladič, ki nosi zvonec v krajnem šolskem svetu: Kmetiške občine nimajo nič govoriti in pa kmet molči pa plačaj. Iz tega pač vsaki lahko povzame, zakaj še smo mi že itak preveč stiskani kmetje in pa kmetiške občine na svetu? Mar ne ubogi trpini, po njegovih plemenitih mislih?

Iz Slov. Gradca. (Svarilo) Neki omirovljeni uradnik nadleguje premožne osebe v raznih okrajih, posebno pa velečastito duhovščino z beračijskimi dopisi, v katerih lažnjivo opisuje, kako hudo da ga beda muči in se mu na ta način večkrat posreči, da podpore dobiva. Imenovani pa prejema, kakor vemo za gotovo, penzije mesečnih 42 fl., tedaj svoto, katera je za njegovo življenje več, kakor zadostna. Vrh tega vemo, da njegova žena biva z njim skup, ter ima hišo z enim nadstropjem, v kateri hiši stanovanje v najem oddaja, zraven tega pa tudi nekaj kosov zemljišča. Iz tega se naj posname, da je beda, katero on v svojih beračijskih dopisih opisuje, popolnoma izmišljena in da njegove izmišljotine omirovljenemu uradniku slabo pristojajo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da se jeziček na državni vagi nagiblje na levico, to se kaže najbolj v avstrijski delegaciji; kajti v njej je že večina nemško-liberalne gospôde ter je knez Schönburg ji predsednik in dr. pl. Plener je isto tako predsednik v proračunskem odboru. Za potrebe sknpe države terja se letos blizo za 4 milj. več, kakor lani, v celem pa se terja čez 39 milj. Lepi denarji! — Da naša tiskovna postava ni Bog zna, kaj vredna, o tem ni dvoma, ali da jo v sedanjem državnem zboru vzboljšajo, vsaj za toliko, da bode v resnici bolj, kakor je doslej, na to ne damo veliko. — Govori se, da se snide štajarski deželni zbor in torej tudi drugi, nekaj dni pred božičem, naj odobrijo deželne proračune, vse druge stvari, ki gredo v področje dež. zborov, odložijo pa se neki na pozneje, na novo leto, ko bode več časa za sklepanje. — Slov. državni poslanci so vprašali grofa Taaffe, je-li mu znano, da se prepoveduje na Koroškem podružnicam sv. Cirila in Metoda obhajati občne zборе, da-si imajo za to pravico po svojih pravilih, katera jim je svoje dni vlada potrdila. Svet se vpraša, kaj da bode kje minister odgovoril na to. — Nemški liberalci so znašli pripomoček za to, da vničijo posojilnice slovenske in sicer je taka zveza koroških posojilnic; se ve, da bi njej bili Nemei na čelu in od tod potlej ni več dolga pot do vničenja slov. posojilnic. — Na Kranjskem je 822 živinčet okuženih na gobcih in parkljih, in to na 295 kmetijah. Ni še torej pričakovati ondi kmalu živinskih sejmov.

— Dež. poslanec za mesta in trge na Notranjskem je do konca te dobe g. J. Lenarčič; „narodna napredna stranka“ šteje ga med svoje, pa je menda nihče ne zavida zavoljo njega, kajti če ga sodimo po tem, kakor se je ponujal svojim volilcem, tiči v njem nekaj političnega veteranjaka. — Iz Gorice se poroča, da so tamošnji Lahi drzni ter slej kakor prej pisano gledajo na slov. kmeta. Žal, da je med Lahi tudi veliko rojenih Slovencev, tedaj lahonov. — Po Primorji, izlasti pa po tržaški okolici klatijo se razni agentje, ki ponujajo ljudem raznotero blago pa jim obetajo, da jim ga ne bode treba na enkrat, ampak polagoma in v malih zneskih plačevati. Blago pa je slabo in tudi plačilo se terja večkrat potem vse ob enem kratu. Agent je pač agent in tem huji, če je krivonos. — Zoper volitev dr. Mat. Laginja pritožuje se laška gospoda z Istre pri visoki vladi na Dunaji in tudi v drž. zboru. No upamo, da zastonj. — Prihodnji teden snide se hrvaški sabor ali dež. zbor v Zagrebu, ali veliko veljave nima ta sabor, ker rad pleše, kakor mu ban Khuen-Héderváry, oziroma ogerska vlada piska. — Nova nadškofa, Vassary za Ostrogonsko, Czaszka za Koločansko škofijo prisežeta v ponedeljek v Budimpešti na ustavo vprico svitlega cesarja. Ostrogonski nadškof pa bode v letu večkrat in dalje časa v Budimpešti, vselej kedar je ondi svitli cesar in kedar zboruje državni zbor. Tako hoče ogerska vlada.

Vunanje države. Prav lahko se izgodi, da se sv. oče Leon XIII., ali če oni ne, vsaj njih naslednik preseli iz Rima v kako drugo mesto. Če kedaj na to pride, bode to velika nesreča za večno mesto; z ozirom na koristi sv. katoliške cerkve pa upamo, da tega ne bode treba. — Na „mirovnem shodu“ v Rimu je prišlo skorej do pretepov med gospôdo, ki se ga je vdeležila in taka gospôda bi potlej naj odpravila vojske? — Predsednik italijanske vlade, pl. Rudini je v Milanu zatrjeval, da se drži njegova vlada trdno vseh postav, ki so sedaj v veljavi in pa zvezi z Avstrijo in Nemčijo, kajti le-te je treba, ako se naj vzdrži mir v Evropi. Da je njemu s tem resnica, to je že mogoče, toda kako hoče framasonom zavezati grabljive roke in zamašiti nesramna usta? — Može francoske republike so se zopet spravili ter ima vsled tega sedanje ministerstvo zopet mir pred radikalci, ali pa za dolgo? Ni verjetno, kajti francosko ljudstvo želi si spremembe, bodi že potlej taka ali drugačnja. — V mestu Lille so volili v drž. zbor prekucuha Lafarque in pride na ravnost iz ječe sedaj v drž. zbor. To so ti pač čudne razmere, kjer je to mogoče! — Pri angleškem ministerstvu ima veliko besedo lord Salisbury in on zatrjuje, da „sedaj ni najmanjšega oblačka na političnem obzorji, ki bi bil nevaren miru v Evropi“. Po

njegovih mislih neki ni časa sedaj za vojske. — Na Nemškem so se socijalisti t. j. delalci, ki delajo po svoje na to, da se preobrne sedanje društveno razmerje, se ve, da njim na ljubo — ti so se sedaj razcepili na dvoje, na „mlade in stare“. Stari jim delajo preveč počasu! — Iz Rusije slišijo se žalostni glasovi o lakoti, katera se širi neki na mnogih krajih. Zato pa je neki vlada djala izvožnjo žita v prepoved. — Ruski minister za vnanje zadeve poda se te dni v Pariz, da potolaži francoske ministre ali ka-li. Francozom ni po volji, da je bil minister pri italijanskem kralji. — Da se v Rumuniji nekaj plete, kar sedanjim ministrom ni po volji, to je resnica ali kaj? To se ni še izvedelo. — Iz Belega grada se poroča, da je na večih krajih po Srbiji nastala vratna davica ter so vsled tega skorej povsod zaprli ljudske šole. — Turčija je postala prav nezaupljiva ter kliče svoje vojake na meje, posebno proti Črni gori. — V Kairu, velikem mestu v Afriki, je bila te dni naša cesarica Elizabeta a prišla je „incognito“ t. j. ni hotela, da bi jo pozdravljali kakor cesarico. — Menelik, neguš ali vladar abesinjski, kuja se nasproti Italijanom ter noče teh podpérati. Prav je to od njega! — V južni Ameriki vre sila hudo po republikah, posebno v brazilijanski in pa v chilenski. V obeh še je mogoče ohraniti mir samo — na bajonetih. Noč in dan so torej vojaki po konci, na ulicah v nekaterih mestih. Tak je „žegen“ republike!

Za poduk in kratek čas.

Kako daleč se z nemškutarijo pride.

Igra v štirih dejanjih. Spisal J. Sattler.

(Dalje.)

III. Dejanje.

1. Prizor.

(Kréma. Jurij sedi za mizo z Grmom in drugimi kmeti.)

Jurij: Potem smo marširali v Kaštokonoplje. To je tako daleč, da smo čuli nebeškega petelina peti. Tam je že jutrova dežela; zato pa vzhaja solnce toliko, kakor Smolnikovo mlinško kolo.

Prvi kmet: Kakšen pa imajo tam denar?

Jurij: V Kaštokonopljah smo imeli geldtok; vsak je fasal po dva turška zlata; potem smo šli v birchos in smo vse ferzorgali.

Drugi kmet: Povej nam kaj o Turkih.

Jurij: E prej so nas strašili s Turki; ali jaz sem jih grozno naklestil. Bos? Turki jedó šalato, kakor zajci in laufajo tudi, kakor zajci.

Grm: Zakaj pa ti zdaj tako grdo nemškutariš?

Jurij: Ker jaz nemški znam; ti pa ne

umeš nič. Meldam gospod lajnavant. Kdor nemški zna, več velja. Jaz sem z drugimi govoril, kakor si ti. Razumes? Govoril sem s samim feldmaršallajnavantom. Bos? Vidiš, kaj je to? (Kaže na medajlo.) Takega rajši imajo, ki nemški zna. Z nemščino se najdalje pride. Bos?

Grm: Oj, ti tepec ti. Morda ti je Čuk tudi le iz gole ljubezni denar posodil?

Jurij: (Udari s pestjo ob mizo, da poskočijo vse steklenice.) Still der Kerl da! Heu! Stroh!

Grm: Tiho, ne vrešči! Vprašaj, tepec, gospoda župnika; povedali ti bodo, da je kmetija tvoja že v Čukovih krempljih. (Odideta.)

2. Prizor.

Prejšnji brez Grma.

Jurij: Ali so gospod župnik na vojni bili? A jaz sem bil. Verujte možje, kdor nemški zna, tega bolj spoštujejo in mu tudi pomagajo. Meni zdaj dajo vse, česar koli jih popresim. Če bi hotel posestvo, pa je dobim. Česar jaz le hočem, to mi dajo. Bodete videli po volitvah. Ta stari Grm je bedak. Bos? Dajte vina! (Poje.)

„Trink, trink trink!

Wenn in meiner Tasche

Noch ein Kreuzer kling.“

Urá! pijte! Kdo plača? Jaz!

(Konec prih.)

Smešnica 46. Lenuh je legel pod hrast za cesto in v tem pride potnik memo ter ga vpraša, kaj da mu je. „Bolán sem, bolán“, odgovori lenuh, „kar nič se ne morem ganiti.“ „Ná ti zdravila!“ zategne potnik ter ga potegne v tem s svojo palico po hrtišči, da je lenuh mahoma po konci.

Razne stvari.

(Slov. čitalnica.) V nedeljo, dne 15. novembra vrši se na večer v slov. čitalnici v Mariboru prva zimska veselica. Vse p. n. ude vabi k njej uljudno odbor.

(Prvi občni zbor) ženske podružnice sv. Cirila in Metoda pri sv. Juriji na južni železnici se je vršil zadnjo nedeljo in to tako sijajno, da je še tisto večer 73 novih udov pristopilo. V odboru so tiste gospé in gospice, ki smo jih že tovnjej imenovali, omenjajoč, da se je ženska podružnica ondi osnovala. Že ta večer se je zbralo 230 gld. v prid odgoji slovenske mladine.

(Čitalnica) v Brežicah priredi v nedeljo, dne 15. t. m. ob 7. uri zvečer v svojih prostorih v hotelu „Klembas“ veselico s petjem predavanjem in igro na citrah. V obilno vdeležbo prijazno vabi vse ude, katerim je prosti uvesti goste, Odbor.

(„Od pluga do króne.“) Tako je im večji povesti, katero je spisal J. Bedenek i

se dobi pri gg. Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani; knjižica šteje 290 strani ter stane v mehki vezi 1 gld. 50 kr. Knjižica ima dober namen in se bere gladko; druge hvale pa pač ne zahteva.

(Sadjarstvo.) Gosp. J. Belé, potoyalni učitelj za vinarstvo in sadjarstvo v Mariboru, je imel pouk o sadjarstvu v torek v Rečiški vasi, včeraj na Paki, dnes ga ima na Šoštanji, jutri v Velenji, v soboto v Šentjanži na Peči in v nedeljo pri Št. Ilji. Dobro bi bilo, ko bi še tudi drugod si občine poskrbele od njega to jako koristno podučevanje.

(Sejem.) Sedaj so v Mariboru vsako soboto jako dobri sejmi, kar se tiče stvari, ki jih pripeljejo naši kmetje na prodajo. V soboto je bilo 70 voz krompirja, 61 zelja, 11 čebula, 31 svinjine in 30 žita. „Špeharji“ so imeli „dober dan“.

(Šolstvo.) Na ljudski šoli v Stopercah je postal učitelj g. Jakob Cvirn, doslej učitelj v Framu; učiteljica v Petrovčah g. Karla Potočnik, doslej podučiteljica ravno tam in pomožni učitelj za okraje Celje, Laško, Vransko, Gornji-grad, Šmarje in Konjice g. Karol Jeranko, doslej začasni učitelj v Berji pri Gorici.

(Luna) mrkne v jutro ob 1. uri in 18 minutah, dne 16. novembra in ako bode sicer jasno, vidi se mrak lune v naših krajih od kraja do konca.

(Vožnji red) na novi železnici iz Celja do Velenja je že gotov in treba je še samo, da se izdelata železnica in da red potrdi ministerstvo. Iz Celja odide vlak dopoldne ob 10 $\frac{1}{4}$ in popoldne ob 6. uri in 5 minutah. V Velenje pa pride ob 1. uri 5 minutah popoldne in ob 8. uri in 45 minutah na večer. Iz Velenja odide v jutru ob 6. uri in ob 2. uri in 45 minutah popoldne ter pride v Celje dopoldne ob 8. uri in 39 minutah in na večer ob 5. uri in 15 minutah.

(Društvo „Dijaška kuhinja“) v Ptujih je ustanovljeno. Predsednik je dr. Jakob Ploj, odvetnik, podpredsednik in blagajnik Ferdo Majcen, zapisnikar pa L. Kunstek. P. n. gospodje, ki so volje to društvo podpirati, prosijo se, da pošiljajo svoje doneske blagajniku, g. F. Majcenu, veroučitelju nižje gimnazije v Ptujih.

(Slov. Posojilnica) v Celji je kupila hišo in vrt g. Ant. Reiterja na voglu „prostora cesar Jožef II.“

(„Skladni koledar“) izdala je za 1892 „Narodna tiskarna v Ljubljani“ t. j. tak, od katerega se lahko vsak dan odtrga po enem listu. Najbolj služi za pisarne in dobi se pri gg. Kaltenbrunnerji v Mariboru, Blankeji na Ptujih in Hribarji v Celji.

(Zahvala.) V mestnem zastopu v Celji, piše „D. W.“, bral je v zadnji seji župan dr. Neckermann pismo dr. Wagnerja, c. kr. okr.

glavarja v Celji ter se v njem le-ta zahvaljuje mestnemu zastopu, da traka, ki ga je hčerka gosp. glavarja imela na sebi, ko je Nj. veličanstvu izročila šopek cvetlic, ni od nje terjal, da bi mu ga vrnila. Lepo je, če se človek rad zahvali.

(„Südmärk.“) Mestni zastop v Mariboru je pristopil družbi Südmärk kot ustanovnik ter je dovolil v ta namen 100 gld. iz mestne kase. Ali vam bodo plačevalci mestne priklade sedaj pač te radodarnosti veselili!

(Zborovanje.) Sadjarsko društvo pri sv. Juriji na Ščavnici ima v nedeljo, dne 22. novembra zborovanje pri g. Al. Kreftu, veleposestniku v Očeslavcih. Vspored za zborovanje objavimo v prihodnjem listu.

(Velike buče) so letos semtrtje vzrastle, tako n. pr. so imeli usmiljeni bratje v Gradci bučo v oktobru na ogled težko 67 klg., v Holleneggu pa so na graščini kneza Lichtensteina imeli bučo težko celih 74 klg.

(Konjsko meso) je v glavnem mestu Nemčije, v Berlinu, čem dalje ljubša hrana. Letos so v 9 mesecih 6099 konj ondi pobili ter njih meso tudi s slastjo povžili.

(Obsodba.) Pri c. kr. okrožnem sodišči v Celji je nek Jurij Simonič obsojen na 4 tedne v ječo in nekaj nad tisoč gld. globe. Možič se zadržuje v Bistrici pri Mariboru ter izdaja knjige, ki jih izpisuje iz drugih, toda brez dovoljenja. Tako je tudi iz spisov župnika Kneippa sestavil knjižico ter je računil, da mu bode mnogo vrgla; ali tokrat je le njega vrgla — v ječo.

(Utonil) je dne 5. novembra v Dravi na Ptujih tamošnji kovač Vincencij Tamm. Najbrž je bila njegove smrti kriva navada, da si je izmival vsako jutro svoje oči v Dravi. V tem je padel pač v Dravo in ker ni bilo človeka, da bi ga rešil, je nesrečni oče peterih otrok utonil.

(Krčmar.) V Dobrišni vasi, župnije sv. Petra v Savinjski dolini, je v meseci septembru več ljudi jedlo pri krčmarji Boštjanu Marchioliji, kmalu na to pa so skorej vsi zboleli in zato se je mislilo, da jim je krčmar zaval, morebiti jim mišnice v juho natrosil. Krčmarja pa so vsled tega déli v preiskavo, toda pri c. kr. okrožni sodnji v Celji sedaj niso našli, da bi jim bil krčmar kaj natrosil v juho.

Loterijne številke:

Gradec 7. novembra 1891	2, 55, 79, 26, 81
Dunaj „ „	62, 30, 75, 27, 57

Živinski in kramarski sejem

bode prihodnji ponedeljek, t. j. 16. novembra t. l. v Poličanah.

Vsem prijateljem in znancem priporočam v pobožno molitev svojega preljubljenega očeta

Ivana Križanič,

posestnika v Borecih na Murskem polji,

ki so 7. novembra provideni s sv. zakramenti, 78 let stari, v Gospodu zaspali. Naj počivajo v miru!

Dr. Ivan Križanič,
stolni korar.

Tinktura za želodec,

14—25

katero iz kineške rabarbare, kerhlikov-
čevega lubja in svežih pomerančnih
olupkov prireja **G. PICCOLI, lekar**
„pri angelju“ v Ljubljani, je mehko,
toda ob enem uplivno, **delovanje**
prebavnih organov urejajoče
sredstvo, ki krepi želodec, kakor
tudi pospešuje telesno odprtje.

-- Razpošilja jo izdelovatelj v zaboječ-
kih po 12 in več steklenic. Zaboječek
z 12 stekl. velja gld. **1.36**, z 55 stekl.
5 klg. teže, velja gld. **5.26**. Poštino
plača naročnik. Po **15 kr.** stekleničico
razpodajajo **lekarnice**: v Mariboru:
Bancalari in König; v Ptuj: Behrbalk;
v Celji: Kupferschmid; v Gradci:
Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzè.

Potrebno za hišo in pisarno.

v
tiskarni sv. Cirila
v Mariboru

Je ravno kar izšel in se dobi

Slovenski koledar
1892

za steno. Za
Cena 20 kr., po
pošti 5 kr. več.

Tiskan v treh barvah.

Posestvo na prodajo!

Družba premogovska v Trbov-
ljah proda iz proste roke svoje posestvo,
ki je vknjiženo pod števil. 163 ad Tepina pri
c. kr. okr. sodnji v Konjicah, temu, ki po-
nuja pisмено največjo svoto za nj.

Le-to posestvo obstoji iz:

viničarije,

močno zidane hšt. 14 v Tepini, ter ima dve
izbi, kuhinjo in močno obokano klet, leseno in
in slamo krito prešo, z leseno in popolnem rab-
ljivo tiskalnico.

Stavbino torišče meri:

— oralov in 39 štirj. seznjev
njive pa 1 oral 825 " " " " le-ta je
travniki 2 orala 1218 " " " " največ z žlahtnim sadjem nasajen
sadunosnik;

pašnika — oral 731 štirj. seznjev
vinograda 2 " 1001

Vkup torej: 7 oralov in 614 štirj. seznjev.

Kdor želi posestvo kupiti, naj vloži svojo
ponudbo do **30. novembra** pri imenovani družbi
na **Dunaji I. Maximilianstrasse 8.**

Opomni pa se, da je treba plačati potem
k malu v gotovem denarji.

Sadna drevesa.

Iz kn. šk. drevesnice v „Windenau“ pri
Mariboru prodaja se v jeseni in spomladi več
tisoč močnih in zdravih jabolčnih dreves naj-
boljših namiznih in gospodarskih sort s krep-
kimi koreninami in sicer tukaj eden komad
po 35 kr. in 100 komadov po 30 gld.

Naročila sprejema kn. šk. oskrbnništvo
„Windenau“ pri Mariboru.

1-3

Molitvenike,

v obeh deželnih jezikih,

v polsnje, usnje, kristal in kost ve-
zane, priporoča v obilem številu in po
najnižji ceni

Andrej Platzer,

poprej **Ed. Ferlinc**,
prodajalnica papirja, knjig in šolskih reči
v **Mariboru.**

Stari molitveniki se vežejo v usnje
za 40 kr. in več.

3-10